

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Cdo/324/2020                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8513206570                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.11.2022                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Alena Svetlovská         |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2022:8513206570.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ T. B. O., bývajúcej v I. XXX, 2/ B. O.Á., bývajúceho v I. XXX, obaja zastúpení JUDr. Darinou Solárovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Za amfiteátrom 12, proti žalovaným 1/ OTP Banke Slovensko, a.s., so sídlom v Bratislave, Štúrova 5, IČO: 31 318 916, 2/ DPS financial consulting, s.r.o., so sídlom v Trnave, Mikovíniho 10, IČO: 46 713 930, 3/ DUPOS dražobná spol. s.r.o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17/2742, IČO: 36 233 935, žalovaní 2/ a 3/ zastúpení advoconsulting s.r.o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17/2742, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2C/113/2013, o dovolaní žalovaných 2/ a 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. mája 2020 sp. zn. 23Co/51/2019, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. mája 2020 sp. zn. 23Co/51/2019 vo výrokoch 2, 3 a 5 z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) z 18. februára 2019 č. k. 2C/113/2013 - 459 I. zastavil konanie v časti, v ktorej sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva medzi žalobkyňou 1/ a žalovaným 1/ a v časti o určenie, že zmluvný vzťah vyplývajúci zo zmluvy o hypotekárnom úvere medzi žalobcom 2/ a žalovaným 1/ naďalej trvá, II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, III. zrušil predbežné opatrenie nariadené Okresným súdom Stará Ľubovňa uznesením 2C/113/2013 z 20. januára 2014, IV. žalovanému 1/ priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovaným 2/ a 3/ priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 2/3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, zákazu dražby a určenia, že zmluvný vzťah vyplývajúci zo zmluvy o hypotekárnom úvere medzi žalobcom 2/ a žalovaným 1/ naďalej trvá. Žalobcovia žalobu zobrali späť v časti o určenie neplatnosti záložnej zmluvy a určenie trvania zmluvy o úvere a preto súd prvej inštancie konanie v tejto časti zastavil. Po čiastočnom späťvzatí predmetom konania ostal uplatnený nárok, ktorým žalobcovia žiadali zakázať všetkým žalovaným uskutočniť dobrovoľnú dražbu nehnuteľností špecifikovaných v žalobnom návrhu. Súd prvej inštancie pri riešení otázky platnosti postúpenia pohľadávky žalovaného 1/ na

žalovaného 2/ vychádzal z rozhodnutia Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1C/74/2016, v ktorom táto otázka bola vyriešená tak, že toto postúpenie je neplatné a teda vlastníkom pohľadávky nie je žalovaný 2/, ale naďalej žalovaný 1/. Poukázal na to, že žalovaný 1/ nepristúpil k uskutočneniu dobrovoľnej dražby, neuzatvoril písomnú zmluvu s dražobníkom na vykonanie dobrovoľnej dražby, nie je teda nositeľom hmotného práva, neexistuje tvrdená povinnosť na jeho strane a z toho dôvodu nie je v spore pasívne legitimovaný. Bol názoru, že žalovanému 1/ nie je možné zakázať konanie, ku ktorému ani náznakom nepristúpil a preto je žaloba voči nemu nedôvodná. Uviedol, že žaloba je nedôvodná i vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ pre nedostatok pasívnej legitimácie. Medzi žalovanými 2/ a 3/ došlo k uzavretiu zmluvy o vykonanie dražby, avšak týmto bolo neodkladným opatrením zakázané s predmetom dražby nakladať, v dôsledku čoho bol dražobník (žalovaný 3/) priamo zo zákona povinný upustiť od dražby. Poukázal na rozhodnutie 1C/74/2016, v zmysle ktorého žalovaný 2/ nie je oprávnený navrhnúť vykonanie dražby a aj z toho dôvodu musí dražobník upustiť od dražby. Keďže súd prvej inštancie nemal preukázané, aby navrhovateľ dražby (žalovaný 2/) uzatvoril so žalovaným 3/ zmluvu o vykonanie opakovanej dražby, uviedol, že žalovaný 3/ už nemôže pokračovať v dražbe. Dospel k záveru, že v dôsledku týchto skutočností došlo k zániku zmluvného vzťahu týkajúceho sa realizácie dobrovoľnej dražby medzi žalovanými 2/ a 3/ a obaja prestali byť pasívne legitimovaní. Uzavrel, že pokiaľ má súd zakázať isté konanie, toto konanie musí prebiehať a pokiaľ takéto konanie neprebieha, nie je čo zakázať. Podľa § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zrušil neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 27. mája 2019 sp. zn. 23Co/51/2019 1. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o zrušení predbežného opatrenia vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným 1/, 2. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 2/ a 3/ tak, že zakázal žalovaným 2/ a 3/ uskutočniť dobrovoľnú dražbu nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX ako parc. č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2.161 m<sup>2</sup>, parc. č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 465 m<sup>2</sup>, parc. č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 96 m<sup>2</sup> a rodinný dom so súp. č. 4, postavený na parc. č. XXX/X, všetko vedené Okresným úradom, 3. zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III, 4. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným 1/ tak, že stranám náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal, 5. žalovaným 2/ a 3/ uložil povinnosť nahradiť žalobcom 1/ a 2/ trovy prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100 % v konaní o zákaze dobrovoľnej dražby, pričom o výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne odôvodnil neplatnosť postúpenia pohľadávky zo žalovaného 1/ na žalovaného 2/, ako aj nedostatok pasívnej legitimácie žalovaného 1/, keď pohľadávka žalovaného 1/ nebola platne postúpená zo žalovaného 1/ na žalovaného 2/ a veriteľom z uvedenej pohľadávky (na vymoženie ktorej sa má uskutočniť dobrovoľná dražba) je naďalej žalovaný 1/. Odvolací súd súhlasil so závermi súdu prvej inštancie, že žalovaný 1/ neuskutočnil nijaké kroky vedúce k dobrovoľnej dražbe a teda mu nie je možné zakázať výkon dobrovoľnej dražby. Dospel k záveru, že vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 2/ a 3/ zo spisu vyplýva, že žalovaný 2/ s využitím činnosti žalovaného 3/ mienia vykonať dobrovoľnú dražbu, napriek tomu, že na poslednom pojednávaní právny zástupca žalovanej 2/ a 3/ uviedol, že došlo k upusteniu od výkonu dražby, nepredložil však o tom žiadne dôkazy a preto súd prvej inštancie mal vychádzať len zo skutočností, ktoré boli v konaní preukázané, nielen tvrdené. Uviedol, že pokiaľ žalovaní 2/ a 3/ mienili dražbu vykonať, boli pasívne legitimovaní v konaní o zákaz dražby. Uzavrel, že bez ohľadu na ostatné argumenty, a to aj na otázku premlčania, resp. proporcionality, dôležité v tejto veci je to, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný 2/ nie je veriteľom z pohľadávky, ktorá sa má dobrovoľnou dražbou vymôcť, pretože postúpenie pohľadávky zo žalovaného 1/ na žalovaného 2/ bolo neplatné a za takýchto okolností je dôvod zakázať žalovaným 2/ a 3/ dobrovoľnú dražbu, ktorú mienia vykonať a keďže sa jedná o zákaz dobrovoľnej dražby v situácii, že dražbu mieni vykonať niekto, kto nie je veriteľom z pohľadávky voči dlžníkovi, nie je potrebné ani časovo obmedzovať tento zákaz a o takomto časovom obmedzení by bolo možné uvažovať vtedy, pokiaľ by dražba bola zakázaná z iných dôvodov, nie z toho dôvodu, že navrhovateľ dražby nie je veriteľom pohľadávky, ktorú mieni vymáhať

dobrovoľnou dražbou. Keďže žaloba vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným 2/ a 3/ bola zamietnutá nesprávne (a odvolací súd tento výrok zmenil a žalobe vyhovel), nebol dôvod ani na zrušenie neodkladného opatrenia podľa § 335 ods. 1 CSP. Preto odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP zrušil výrok o zrušení neodkladného opatrenia. Podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozhodnutie o trovách konania aj meritórne rozhodnutie vo vzťahu k žalovanému 1/. O trovách prvoinštančného i odvolacieho konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 2/ a 3/ rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP. V konaní v časti nároku týkajúcej sa zákazu dobrovoľnej dražby boli v celom rozsahu úspešní žalobcovia a preto im priznal nárok na náhradu trov konania proti v celom rozsahu neúspešným žalovaným 2./ a 3/. O trovách odvolacieho konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným 1/ rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 2/ a 3/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie s tým, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietali nesprávny procesný postup odvolacieho súdu týkajúci sa dokazovania tým, že odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby vytyčil termín pojednávania a zopakoval dokazovanie. Boli názoru, že ak odvolací súd vychádzal z iného skutkového stavu ako ho zistil súd prvej inštancie, mal postupovať podľa § 384 CSP. Z tohto dôvodu napadnuté rozhodnutie treba považovať za nepredvídateľné, lebo žalovaní nemali objektívne možnosť zistiť, ktoré skutkové okolnosti považoval odvolací súd za zhodné a ktoré tvrdenia ostali sporné, a z akého dôvodu nebolo potrebné zopakovať dokazovanie. Zároveň nemali možnosť vyjadriť sa so znalosťou veci a zamerať svoje vyjadrenie k tomu, čo im podľa ich názoru odvolací súd neumožnil. Odvolací súd aj napriek tomu, že bol viazaný rozsahom odvolania a aj odvolacími dôvodmi, svoje rozhodnutie založil na dôvode, ktorý nebol žalobcami uplatnený v odvolaní. Napokon mali za to, že bolo porušené právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Na základe uvedeného navrhli napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaní dovolaním namietali, že k vade zmatečnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f/ CSP došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné a arbitrárne.

11. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, pričom sa musí vysporiadať so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu ich odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť (4Cdo/102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval aj v prejednávanej veci, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho-ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu; len náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce preň z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (I. ÚS 33/2012). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

12. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolacieho dôvodu, spočívajúceho v nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu. Dovolatelia namietali, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí neuviedol, ako dospel k skutkovému záveru, že žalovaní 2/ a 3/ mienili uskutočniť dražbu.

13. Rozhodnutie odvolacieho súdu je považované za preskúmateľné, ak obsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci.

14. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma účastníkovi možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f/ CSP), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

15. Rozsudok odvolacieho súdu podľa názoru dovolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP (v spojení s § 393 ods. 2 CSP) a preto ho

nemožno považovať za preskúmateľný. Pokiaľ ide o požiadavku na jasné a výstižné uvedenie právneho posúdenia veci v rozsudku, toto (podľa názoru dovolacieho súdu) nezodpovedá ustanoveniu § 220 ods. 2 CSP, resp. § 393 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaný 1/ nepristúpil k uskutočneniu dobrovoľnej dražby, neuzatvoril písomnú zmluvu s dražobníkom na vykonanie dobrovoľnej dražby, nie je teda nositeľom hmotného práva, neexistuje tvrdená povinnosť na jeho strane a z toho dôvodu nie je v spore pasívne legitimovaný. Bol názoru, že žalovanému 1/ nie je možné zakázať konanie, ku ktorému ani náznakom nepristúpil a preto je žaloba voči nemu nedôvodná. Uviedol, že žaloba je nedôvodná i vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ pre nedostatok pasívnej legítimácie. Medzi žalovanými 2/ a 3/ došlo k uzavretiu zmluvy o vykonanie dražby, avšak týmto bolo neodkladným opatrením zakázané s predmetom dražby nakladať, v dôsledku čoho bol dražobník (žalovaný 3/) priamo zo zákona povinný upustiť od dražby. Poukázal na rozhodnutie 1C/74/2016, v zmysle ktorého žalovaný 2/ nie je oprávnený navrhnúť vykonanie dražby a aj z toho dôvodu musí dražobník upustiť od dražby. Keďže súd prvej inštancie nemal preukázané, aby navrhovateľ dražby (žalovaný 2/) uzatvoril so žalovaným 3/ zmluvu o vykonanie opakovanej dražby, uviedol, že žalovaný 3/ už nemôže pokračovať v dražbe. Dospel k záveru, že v dôsledku týchto skutočností došlo k zániku zmluvného vzťahu týkajúceho sa realizácie dobrovoľnej dražby medzi žalovanými 2/ a 3/ a obaja prestali byť pasívne legitimovaní. Uzavrel, že pokiaľ má súd zakázať isté konanie, toto konanie musí prebiehať a pokiaľ takéto konanie neprebieha, nie je čo zakázať. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil, pričom uviedol, že vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 2/ a 3/ zo spisu vyplýva, že žalovaný 2/ s využitím činnosti žalovaného 3/ mienia vykonať dobrovoľnú dražbu, napriek tomu, že na poslednom pojednávaní právny zástupca žalovanej 2/ a 3/ uviedol, že došlo k upusteniu od výkonu dražby, nepredložil však o tom žiadne dôkazy a preto súd prvej inštancie mal vychádzať len zo skutočností, ktoré boli v konaní preukázané, nielen tvrdené. Uviedol, že pokiaľ žalovaní 2/ a 3/ mienili dražbu vykonať, boli pasívne legitimovaní v konaní o zákaz dražby. Uzavrel, že bez ohľadu na ostatné argumenty, a to aj na otázku premĺčania, resp. proporcionality, dôležité v tejto veci je to, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný 2/ nie je veriteľom z pohľadávky, ktorá sa má dobrovoľnou dražbou vymôcť, pretože postúpenie pohľadávky zo žalovaného 1/ na žalovaného 2/ bolo neplatné a za takýchto okolností je dôvod zakázať žalovaným 2/ a 3/ dobrovoľnú dražbu, ktorú mienia vykonať a keďže sa jedná o zákaz dobrovoľnej dražby v situácii, že dražbu mieni vykonať niekto, kto nie je veriteľom z pohľadávky voči dlžníkovi, nie je potrebné ani časovo obmedzovať tento zákaz a o takomto časovom obmedzení by bolo možné uvažovať vtedy, pokiaľ by dražba bola zakázaná z iných dôvodov, nie z toho dôvodu, že navrhovateľ dražby nie je veriteľom pohľadávky, ktorú mieni vymáhať dobrovoľnou dražbou. Dovolací súd zdôrazňuje, že myšlienkový postup súdu musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V danej veci je však podľa dovolacieho súdu záver odvolacieho súdu o dôvodnosti žaloby zmätočný. Obsah a štruktúra odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu mala preto v danom prípade za následok odňatie možnosti žalovaných primerane a účinne argumentovať. Rozhodnutie odvolacieho súdu malo ozrejmiť dôvodnosť vyhovieť žaloby takým spôsobom, aby strana sporu mohla jasne a účinne skutkovo aj právne proti rozhodnutiu argumentovať. Porušením práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu sa strane sporu totiž odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, tak ako tomu bolo aj v prejednávanej veci. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá nemôže z pohľadu presvedčivosti, ale ani vecnej správnosti rozhodnutia popri sebe obstať, v takom prípade zakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

16. Dovolací súd dospel k záveru, že uvedený nedostatok odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu má za následok procesnú prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pričom žalovaní v ňom dôvodne namietajú nimi uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože im týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaní namietali, že hoci odvolací súd zmenil prvoinštančný rozsudok, rozhodnutie súdu je prekvapivé, pretože odvolací súd posúdil skutkový stav v otázke upustenie od dražby opačne ako súd prvej inštancie napriek tomu, že túto skutočnosť žiadna zo strán

sporu nespochybňovala. K takejto iniciatíve odvolacieho súdu sa nemali možnosť vopred vyjadriť. Z uvedenej argumentácie žalovaných je podľa dovolacieho súdu možné vyvodiť namietanie zmeny skutkových záverov prvoinštančného súdu odvolacím súdom bez toho, aby to odvolací súd v odvolacom konaní avizoval, čím im znemožnil efektívnu procesnú obranu, v dôsledku čoho odvolací súd zasiahol do ich základného práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

18. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

19. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

20. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

21. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

23. Podľa § 187 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. (ods. 1) 24. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd. (ods. 2)

25. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

26. Ústava v čl. 46 ods. 1 zaručuje každému možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prípadne u iného orgánu). Podmienkou však je, že sa tak musí stať „stanoveným postupom“. Stanoveným postupom teda sú (v ich samotnom základe) i pravidlá vymedzujúce možnú zmenu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

27. Odvolací súd prikočil k zmeňujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 2/ a 3/ po tom, čo dospel k odlišným skutkovým zisteniam. Odvolací súd v bode 6 odôvodnenia uviedol, že: „vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 2/ a 3/ zo spisu vyplýva, že žalovaný 2/ s využitím činnosti žalovaného 3/ mienia vykonať dobrovoľnú dražbu, napriek tomu, že na poslednom pojednávaní právny zástupca žalovanej 2/ a 3/ uviedol, že došlo k upusteniu od výkonu dražby, nepredložil však o tom žiadne dôkazy a preto súd prvej inštancie mal vychádzať len zo skutočností, ktoré boli v konaní preukázané, nielen tvrdené. Uviedol, že pokiaľ žalovaní 2/ a 3/ mienili dražbu vykonať, boli pasívne legitimovaní v konaní o zákaz dražby. Uzavrel, že bez ohľadu na ostatné argumenty, a to aj na otázku premlčania, resp. proporcionality, dôležité v tejto veci je to, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný 2/ nie je veriteľom z pohľadávky, ktorá sa má dobrovoľnou dražbou vymôcť, pretože postúpenie pohľadávky zo žalovaného 1/ na žalovaného 2/ bolo neplatné a za takýchto okolností je dôvod zakázať žalovaným 2/ a 3/ dobrovoľnú dražbu, ktorú mienia vykonať a keďže sa jedná o zákaz dobrovoľnej dražby v situácii, že dražbu mieni vykonať niekto, kto nie je veriteľom z pohľadávky voči dlžníkovi, nie je potrebné ani časovo

obmedzovať tento zákaz a o takomto časovom obmedzení by bolo možné uvažovať vtedy, pokiaľ by dražba bola zakázaná z iných dôvodov, nie z toho dôvodu, že navrhovateľ dražby nie je veriteľom pohľadávky, ktorú mieni vymáhať dobrovoľnou dražbou“. Za tejto procesnej situácie mal však odvolací súd dokazovanie rozhodných skutočností pre posúdenie otázky, či žalovaní 2/ a 3/ ne/mienia dobrovoľnú dražbu vykonať, zopakovať a vytvoriť si tak rovnocenný podklad pre prípadné odlišné posúdenie danej skutkovej otázky. Ak odvolací súd v posudzovanej veci zo zákonného postupu ustanoveného v citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku vybočil, zaťažil svoje rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce závažnou vadou a súčasne konal v rozpore s princípom predvídateľnosti a riadneho a spravodlivého procesu chráneného čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

28. Podľa dovolacieho súdu je rozhodnutie odvolacieho súdu pre dovolateľov prekvapivé i v tom, že odvolací súd v merite veci považoval za rozhodujúcu skutočnosť vychádzajúcu z ním použitého zhodného tvrdenia strán sporu (§ 186 ods. 2 CSP), ktorá nebola predtým predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. V posudzovanej veci z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie tým odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom žalovaní v danej procesnej situácii nemali možnosť namietat správnosť „nového“ skutkového záveru zaujatého až v odvolacom konaní.

29. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, a teda sa natoľko odchyľil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvoinštančný súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní; k odlišnému hodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť sporovej strane možnosť sa k nemu vyjadriť. Pokiaľ tak neurobí, možno považovať jeho odchylné skutkové závery za nepodložené, urobené v rozpore s § 204, § 378 ods. 1 a § 384 ods. 1 CSP a v takom prípade je odvolacie konanie postihnuté vadou podľa § 420 písm. f/ CSP.

30. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom zmeňujúcom výroku, ako i v závislých výrokoch zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na výskyt vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd sa už nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

31. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.